

Flaggskrýddur Thor Magni á Besiktas skipasmiðjuni uttan fyri Istanbul. Mynd Jan Müller/oljan.fo

Nýggju Thor-skipini: Ein sólskinssøga

Deil:

Jan Müller

26.02.2015 - 09:54

[Oljan.fo](http://oljan.fo)

“Hetta er ein sera stórir dagur fyri okkum. Vit hava øll, bæði reiðarí og fólkin hjá okkum, lagt eitt sera stórt arbeiði í hesa verkætlanina seinastu fyra árin. Nú tað fyrsta skipið av fyra er liðugt og doypt, er hetta sjálvandi eisini eitt stórt og týðandi vegamót,” sigur stjórin og ein av eigarunum av fyrirkuni Thor, Hans Andrias Kelduberg. Sanniliga ein sólskinssøga. Sólin skein á tað fyrsta av skipunum, Thor Magni, tá hetta varð doypt ein februar dag í árinum 2015. Hini trý skipini verða latin komandi 7-8 mánaðirnar.

Frálandsvinna eitt rætt val

Hans Andrias Kelduberg: “Tað er so eisini við eini kenslu av, at man hevur verið á rættari leið síðani lagt varð frá landi í 1997-98. Tú fær eina staðfesting av, at man hevur verið á røttu kós, nú hetta fyrsta av fyra nýggjum hjálparskipum hjá seismikkvinnuni kann fara í drift.”

Hans Andrias Kelduberg, sum saman við familju, eigarum, starvsfólki og innbodnum, var til steðar henda vælsignaða sólskinsdag í februar, tá Thor Magni varð navngivið og yvirtikið, kann nú nøgdur og errin hyggja aftur um bak og fegnast um, at gjørt var av at fara inn í frálendsvinnuna.

“Vit hava verið og eru sera fegnir um, at vit valdu at fara inn í frálendsvinnuna og á henda hátt, har vit sjálvir hava roynt at taka ábyrgd og gera tingini - har vit bygdu reiðarið upp fyrst við eldri skipum men seinni at fara víðari og byggja spildurnýggj 1. floks skip.”

Og sanniliga er nógv hent hesi árin, frá tí at lagt varð frá landi fyrstu ferð. Tá fanst henda vinna als ikki í Føroyum, og tá fyrstu stigini vórðu tikin, so vóru tað bara vóru eldri og kasserað fiskiskip, sum vórðu brúkt sum hjálpar- og vaktarskip, til man so í dag byggir heilt nýggj skip fyri 150 mill. kr. til hesa vinnuna.

Yvirtøka av undirgrund fyrsta skumpið

-Men hvat varð skumpið, sum gjørdi, at Thor fór inn í frálendsvinnuna?

“Tað var fyrst og fremst almenna tosið um, at nú vit yvirtóku undirgrundina, so átti føroyska vinnan eisini at gera seg galdandi, tá man fór at leita eftir olju og gassi á føroyska landgrunninum. Fyri okkara part snúði tað seg sjálvandi um, hvar á sjónum vit kundu gera vart við okkum. Eisini hevði tað týdning, at man fór at tosa um at breiðka um búskapin. Vónin um at finna føroyska olju var tí íblásturin til, at vit fóru í gongd.”

Tað fyrsta abeiðið í hesi nýggju vinnu, sum Thor fekk, var at vera hjálparskip hjá einum seismikkskipi, ið arbeiddi í Føroyum. Tað var Fugro, sum skjeyt seismikk við Føroyar. Eitt seismikkskip, sum hálaði seismikkkaðalar suðuri á Munkagrunninum, hevði brúk fyri hjálp, tá tað misti onkrar kaðalar, og tá eitt av fiskiskipunum hjá Thor, garnabáturin Thor, var í nánd, kom tað eisini til hjálpar. Soleiðis byrjaði tað.

Í dag hevur Thor 14 frálendsskip, (offshore) av einum flota uppá 30 skip. Hans Andrias Kelduberg heldur tað vera eina góða samanseting, kombinatióin at hava helvtina av eggnum liggjandi í offshore og hina helvtina í fiskivinnuni, soleiðis stuðla hesi hvørjum øðrum. Sohvørt árin eru gingin hevur felagið endurnýggjað frálendsflotan og vóru Thor Alfa og Thor Omega veruliga nýbrotið hjá reiðariinum. Við teimum varð grundarlagið lagt fyri at gróðurfesta reiðarið og fara enn víðari. Og nýggjasta frambrotið gjørdist so verkætlan við hesum fyra nýggju skipunum á turkiskari skipasmiðju.

Fýra ára gomul verkætlan

Henda verkætlanin hevur so verið ávegis í drúgvu tíð. Hon føddist fyri fyra árum síðani. Tá Thor bygdi Thor Alfa og Thor Omega á skipasmiðjunum á Skála í 2008, varð ætlanin at

byggja fleiri av tí slagnum. Hetta vóru sera góðir bátar, men so kom fíggjarkreppan og stígur kom í.

Men longu í 2010, tá tað sá nógv ljósari út, varð farið at arbeiða við hesi verkætlanini.

Hans Andrias Kelduberg: “Vit hava verið úti í hvørjum smáluti. Vit hava nógv góð fólk í reiðaríinum, sum tøkniliga eru sera væl fyri, og har alt verður viðgjørt væl og virðiliga. Lykilin til eitt gott projekt er, at tað verður gjørt av teimum fólkunum, sum arbeiða í reiðaríinum. Og her koma okkara maritimu traditióinir, vitan og royndir á sjónum, til sín rætt. Hetta at vit ikki altíð skulu halda, at øll onnur duga betri enn vit. At vit ikki altíð keypa ekspertisuna uttanífrá. At vit sannføra okkum sjálvi um, at vit hava ótrúliga góð fólk og evni í Føroyum at leiða slíkt virksema.”

Skipini eru so serliga smíðað til júst hetta konseptið. Og nú hetta eru langir sáttmálar, kann man fara meira til botns og undir at gera tingini væl, soleiðis at tað er í tráð við tað, sum kundin ynskir.

“Vit hava valt okkum eina serstaka rók í offshore, sum er “chase support”, tvs. hjálparskip til seismikkskip. Hesi blíva størri og størri og meira kompliserað við meira útgerð umborð og fleiri fólkum, og tað ger so, at hesi skip hava tørv á hjálp og assistansu eins og var talan um ein boripall. Hesi seismikkskipini skulu hava góða hjálp fyri at vera so trygg og effektiv sum gjørligt. Og er tað her við koma inn í myndina við tí higartil besta av slagnum.”

Kunnu nú arbeiða í Arktis eisini

-Hvat er so tað serstaka við tykkara konsepti?

“Tað er nokk, at tað kann brúkast um allan heim. Vit hava eisini prógvað hesi árin, at vit kunnu arbeiða á nærum øllum heimshøvum úr Afrika til Arktis. Hetta er ein tænasta, sum vit kunnu bjóða “worldwide”. Sum nakað heilt nýtt eru skipini eisini bygd til at kunna arbeiða í Arktis og hava tí hægsta ísklassa. Tað ger tey til nakað serligt, samtíðis sum tey kunnu arbeiða í tropiskum økjum. Fer arbeiði í Arktis at økjast, so eru vit eisini til reiðar at taka á okkum uppgávur har.”

At tað hevur eydnast Thor at fáa ein langtíðarsáttmála, sum er 10 ár við móguleika at longja hann fyrst við 5 árum og síðani 5 árum aftrat, er einki minni enn ein sólskinssøga. Síðani Thor fyrstu ferð kom at kenna norskt skrásetta seismikkfelagið PGS í 1997, hevur samarbeiðið hildið fram og hava feløgini eisini megnað at ment ting saman og hevur tað so aftur lagt aftrat tí áliti, sum hevur verið frá byrjan og fram til í dag. At hava arbeitt í hesi bransjuni og kunnað varðveitt og ment eitt samstarv í skjótt 20 ár man vera eindømi í hesi bransjuni.

Í hvussu er er Hans Andrias sera fegin, nú fyrsta av fyra skipum er liðugt. Eitt heilt serstakt skipaslag, sum er bygt til ein serstakan kunda.

-Hesi fýra skipini koma at kosta 600 mill. kr. tilsamans. Er hetta ikki ein stórir biti at fevna um hjá eini føyroyskari fyrirøku?

“Hetta er sum vera man ein stór íløga. Men hefur tú ein kunda, sum tú trýr uppá og sum teir, ið fíggja teg, eisini trúgva uppá, og tú hefur so langar sáttmálar, so er her talan um eina tryggja og góða íløgu í framtíðini.”

Oljuprísurin fer at hækka aftur

-Um oljuprísurin fer heilt niður í botn t.d. niður á 20 dollarar, fáa tit í Thor so ein stóran trupulleika?

“Um so verður, tá hefur øll vinnan, ja heimurin ein trupulleika. Men sjálvur rokni eg als ikki við, at oljuprísurin fer at halda fram at lækka. Hann fer spakuliga at ota seg upp eftir aftur, og eg rokni við, at hann fer at koma upp á eitt enn hægri støði, enn vit nakrantíð hava sæð fyrr. Tí allur hesin peningurin, sum ein partur av oljuvinnuni hefur mist, skal nokk tjenast innaftur. Ein kann siga, at oljuvinnan hefur kanska verið eitt sindur yvirgearað seinastu fimm árinum, og tað er tann justeringin, sum skal fáast upp á pláss, og so trúgvi eg, at prísurin fer at leggja seg á eitt trygt støði. Tí útboð og eftirspurningur koma at fylgjast at. Vit hava jú eitt útboð í lötuni, sum bara er 2% hægri enn eftirspurningurin. Tað skal ikki broytast nógv, fyrr enn allir partar av vinnuni hava tað betri, bæði teir, sum bora, og teir, sum eru undirveitarar.

Hans Andrias Kelduberg ivast heldur ikki í, at tað fer at verða leitað eftir olju og gassi leingi aftrat. Tað hefur týdning at leita í verandi oljuøkjum, so tey kunnu halda fram tað longri og útvinna tað meira av olju og gassi. Havbotnurin rundan um verandi oljupallar verður jú kortlagdur, so tað er mín sannføring, at hetta er ein bransja, sum ikki steðgar upp uttan víðari.

Møguliga fýra skip afturat

Hóast fýra skip eru í gerð, so hefur verið frammi, at Thor fer kanska at byggja enn fleiri skip?

“Vit hava eina optión uppá at byggja fýra líknandi skip aftrat fyri sama prís. Og vit hava eisini fígging, um tað gerast veruleiki. Men vit hava enn ikki sáttmálar til fýra skip aftrat, men tann dagur, tá vit fáa sáttmálar til fleiri slík skip, so byggja vit fleiri skip av hesum slagnum. So prísur og fígging eru longu komin upp á pláss.”

Thor-stjórin dylur heldur ikki fyri, at hesi fyrstu fýra skipini eru at meta sum prestisjuskip í hesi vinnuni, og fara skip og manningar at liva upp til krøvini, so er einki at ivast í, at onnur seismikkfeløg fara at hyggja eftir hesum skipunum. Og tað gera tey longu.

Nógv dýrari at byggja í Noregi

-Føroyingar eru vanir at byggja nógv í Noregi. Hví fóru tit til Turkaland at byggja?

“Vit kannaðu allar móguleikar fyri at byggja bæði í Norðurlondum, Turkalandi og í Kina og kannaðu fleiri skipasmiðjur. Valið fall á Besiktas skipasmiðjuna í Turkalandi, sum kundi gera arbeiðið bíligast. Hetta eru eisini tey fyrstu frálandsskipini, sum henda skipasmiðjan ger, og her vildu vit so vísa teimum eitt álit, sum so eisini ger tað lættari at fáa júst tað, sum man ynskir.

Skuldu skipini verið bygd í Noregi ístaðin, høvdu tey kostað 50 mill. kr. meira hvørt ella 200 mill. kr. meira fyri øll fyra.”

Gott samstarvslag millum føroyingar og turkar

-Eigarin av skipasmiðjuni segði í takkarrøðu síni, at tað er nakað heilt serstakt at arbeiða fyri eina fyrirøku sum Thor. Hví heldur tú hann legði dent á hetta?

“Teirra og okkara teknisku fólk kenna bransjuna frá botni av. Tey hava arbeitt seg allan vegin hvør við sínum handverki, og harvið verður tað eisini lættari hjá fólkunum at samskifta og arbeiða saman um eina felags søk. Okkara fólk, sum hava verið við til at fremja hesa uppgávuna, eru før fyri at umrøða viðurskifti á øllum stigum. Tað er eisini sera gott fyri skipasmiðjuna at hava fólk, sum vita júst, hvat henda bransjan snýr seg um og krevur. Í síðsta enda er talan um at byggja upp eitt álit millum partarnar, sum so aftur sæst aftur í tí endaliga produktinum.”

Sjálvur heldur Hans Andrias, og tað veit hann ikki minst frá sínum egnu fólkum, at turkar eru ómetaliga góðir at arbeiða saman við, ikki minst henda skipasmiðjan.

“Menninir her duga handverkið. Teir hava ein øgiligan vilja at gera arbeiðið so gott sum tilber. Er okkurt, sum vit ikki eru nøgdir við, so verður tað gjørt um aftur uttan at blunka - fyri at rættvísgera, at her skal vera talan um eitt gott handverk.”

Tað óvanliga hesaferð er eisini, at Thor fyri fyrstu ferð hevur fingið amerikanska fígging til øll skipini. Alt virksemið hjá reiðariinum hevur higartil verið fíggað í Føroyum, eisini tey bæði undanfarnu flaggskipini, Alfa og Omega, sum bæði vórðu bygd í Føroyum. Hetta er so fyrstu ferð, at fyrirøkan hevur fingið fígging í útlandinum, og er tað eisini eitt vegamót fyri Thor, at man fyrstu ferð er komin inn í hitan hjá stórum bankum.

Tryggjar góðan grundrakstur

“Hetta hevur verið ein langur vegur, og at man er komin hartil er sjálvandi tí, at vit sum reiðari hava kunnað prógvað nakað hesi árin. At vit hava eina langa kontrakt hevur eisini nógv at siga. Og at fíggarstovnarir trúgva uppá kundan.”

Stjórin í Thor sigur víðari, at sáttmálarnir fyri hesi fyra skipini koma at geva reiðariinum ein góðan og tryggan grundrakstur og gera, at Thor fer at hava eitt meira støðugt fíggarligt grundarlag í rakstrinum tey næstu 10 árin.

“Vit koma at halda fram innan frálandsvinnuna og koma at menna okkara flota eisini. Tað er einki at ivast í tí. Hini trý skipini verða liðug sohvørt gjøgnum 2015 og verður tað seinasta helst klárt at lata í oktober.

Hetta verður eitt týðandi ár fyri Thor, kanska eitt slag av nýggjari byrjan, har sett verður út í kortið til framtíðina. Umsetningurin orsakað av frálandsvirkseminum fer við hesum at vaksa og kemur at síggjast aftur í 2016, tá inntøkurnar frá hesi vinnuni verða størri enn tær frá fiskivinnuni.”

Trýr upp á føroysku oljuna

Hóast tað eru tey, sum hava slept vónunum til føroysku oljuna, so telist stjórin í Thor millum teirra, ið ikki eru í iva.

“Eg rokni við, at feløg í framtíðini fara at meta føroyska økið sum áhugavert, serstakaliga tí at økið vestan fyri Hetland er so mikið áhugavert. Vit skulu heldur ikki gloyma, at tøknliga menningin kann medvirka til, at Føroya-økið bráðliga verður meira áhugavert.”

Ikki undir føroyskum flaggi

Øll tey nýggju skipini hjá Thor verða skrásett undir fremmandum flaggi, hóast fleiri av skipunum hjá reiðarínum longu eru undir føroyskum flaggi. Vit spurdu Thor-stjóran, hvussu hetta ber til.

“Tey fingi so ikki loyvi at koma undir føroyskt flagg. Har vóru serstakar treytir, sum vit ikki kundu ganga inn fyri. Vit hava ístaðin skrásett skipini undir Bahamas flaggi.

-Men er tað ikki spell fyri FAS?

“Jú tað haldi eg, tí her er talan um eitt føroyskt reiðarí, og tað hevði verið gott fyri Føroyar at fingið fyra spildurnýggj offshoreskip undir føroyskt flagg.”

Um nýggju Thor-skipini

Skipini, sum Thor byggir í Turkalandi, eru teknað av fyrítøkuni Skipteknisk í Ålesund í tøttum samstarvi við THOR, og figgingin er fingin til vega í samstarvi við RS Platou Finans í Oslo. Tey eru serútgjörd til tænastr hjá seismiskskipum og verða útgjörd við allari nútíðar útgerð. Eisini verða skipini bygd til at kunna fremja veitingar á øllum heimshøvum. Skipini eru 64 metur til longdar og 14,5 metur til breiddar og eru 2015 BT til støddar. Skipini verða øll flokkað í hægsta umhvørvis- og ísklassa, Clean Design, Recyclable og Ice-1A.

Skipini eru nevnd eftir gudum í gomlum norrønum frásøgnum og umboða m.a. megir, dirvi, kærleika, vakurleika og vísdom. Fyrsta skipið er Thor Magni. Síðani koma Thor Modi, Thor Frigg og Thor Freia.

Tey fyra skipini hava øll tænastravtalar fyri norska seismikk-reiðaríið Petroleum Geo-Services (PGS).

